

Theseus-tuokio 4.4.2022

Ajankohtaisia asioita

Theseus-toimisto: Tiina Tolonen, Antti Nyqvist & Minna Marjamaa
AMKIT-konsortion pj. Mira Juppi

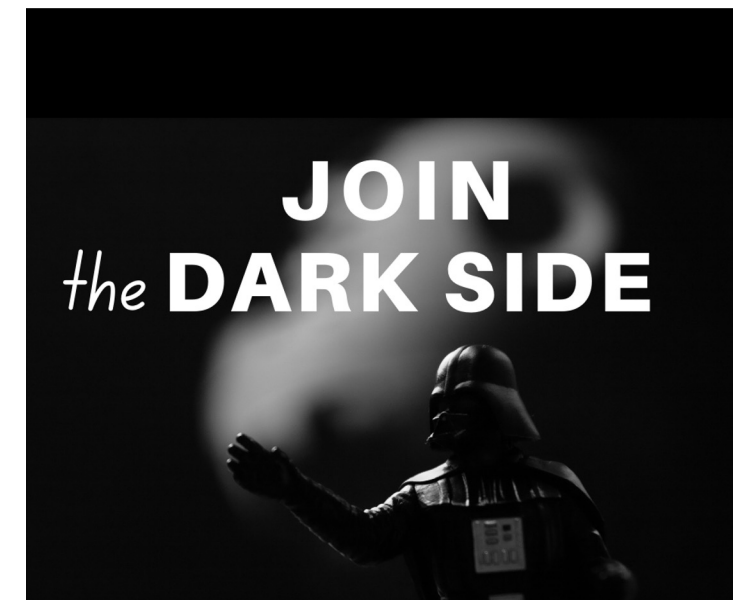
Tuokion ohjelma

- ▶ Tervetuloa!
- ▶ Käyttörajattu kokoelma Theseuksessa
 - ▶ kirjautumissivu
 - ▶ Metadata
 - ▶ Tilastointi
- ▶ Wihi-kysymyksiä
- ▶ Theseus-Finna -ongelmia
- ▶ Keskustelua

Mikä on käyttörajattu kokoelma?

- ▶ Osio Theseuksessa, johon voi tallentaa kokoelman käyttöön ottaneissa ammattikorkeakouluissa ne julkiset työt, joita ei haluta avoimesti verkkoon. Tähän asti niitä on tallennettu erilaisiin sisäisiin sähköisiin arkistoihin, sisäverkkoihin tai toimitettu paperisena kirjastoon.
- ▶ Käyttörajatun kokoelman opinnäytetöiden metadata ja tiivistelmä tulevat näkyviin julkisena – käyttörajatun kokoelman opinnäytetyöt eivät ole salaisia.
- ▶ Käytön rajaus tapahtuu IP-pohjaisesti ainoastaan kokotekstitiedostojen tasolla. Tietueessa myös merkintä siitä, onko tiedosto julkisena saatavilla.
- ▶ Ensimmäisessä aallossa kahdeksan amkia:
 - ▶ KAMK, LAB, Laurea, Oamk, SAMK, Savonia, SeAMK, TAMK,
- ▶ Toisessa aallossa käyttöönotossa kuusi amkia:
 - ▶ Arcada, DIAK, Haaga-Helia JAMK, LapinAMK, Polamk, TurkuAMK
- ▶ Kolmas aalto mahdollisesti alkusyksystä

- ▶ Käyttörajattuun kokoelmaan pääsy on amkeissa rajattu eri tavoin,
 - ▶ osassa rajaus tiukempi (esim. muutama kone kirjastossa),
 - ▶ osassa laajempi (koko sisäverkko)
- ▶ Huomattava kuitenkin on, että opiskelijat tai opettajat eivät pääse Haka-kirjautumalla näkemään oman amkin töitä, se on vain opiskelijoiden tunnistautumiseen tallennusta varten.
- ▶ Jos huomaatte ongelmia, laittakaa Theseus-toimistoon viestiä: theseus-toimisto@lists.metropolia.fi

Käyttörajatun kokoelman kirjautumissivusta

- ▶ Jos käyttörajatun kokoelman pdf-kuvaketta klikkaa määritellyn IP-avaruuden ulkopuolelta, aukeaa kirjautumissivu, vaikka suurimmalla osalla käyttäjistä ei ole oikeuksia päästä avaamaan tiedostoa.
- ▶ Kirjautuminen onnistuu vain Theseus-töiden käsittelijöille.
- ▶ Kirjautumissivun teksteistä tuli ammattikorkeakouluista palautetta jo ensimmäisen aallon yhteydessä elokuussa 2021. Kyse on sivusta, jolle käyttäjä päätyy, kun yrittää saada auki käyttörajatun kokoelman IP-rajattua työtä auki rajauksen ulkopuolelta. Sivun teksti on koettu epäselväksi käyttäjän kannalta.
- ▶ Tekstejä on nyt päivitetty kahteen kertaan ja yritetty saada mahdollisimman informatiivisiksi. Ongelmaksi on muodostunut se, että sama kirjautumissivu on käytössä monenlaiseen kirjautumiseen sekä myös niissä ammattikorkeakouluissa, joilla ei käyttörajattua kokoelmaa käytössään ole.
- ▶ Asiasta keskusteltiin laatukokouksessa 22.3. Kansalliskirjaston kanssa. Täydellistä ratkaisua tuskin pystytään luomaan.

Kirjautumissivun tekstiä muutettu ja käyttörajatun kokoelman töiden nimen eteen lisätty lukko

Valitse tiedosto

 Tuononen_Mervi.pdf (1.431Mt)

Lataukset: 1

Tiedostoon pääsyä on rajoitettu

Tiedostoon pääsy on rajoitettu sen julkistaneen ammattikorkeakoulun verkkoon tai ammattikorkeakoulun erikseen määrittelemille päätteille. Lisätietoja saat ammattikorkeakoulusta. Alla oleva kirjautumisikkuna koskee kirjastohenkilökuntaa.

Valitse kirjautumistapa

Jos olet syöttämässä opinnäytetyötäsi Theseukseen, valitse ammattikorkeakoulusi Haka-kirjautumislaatikosta ja paina kirjaudu-nappia. Kirjastojen henkilökunnalle on oma kirjautumislinkki alla.

Kirjastohenkilökunnan kirjautuminen

Kirjaudu

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kirjaudu

Avoimen amkin opiskelijat & uusi Haka-attribuutti

- ▶ Muutamasta amkista tullut viestiä, ettei avoimen amkin opiskelijoiden Theseus-tallennus ole onnistunut.
- ▶ **Syy:** käyttörajatun kokoelman uusi Haka-attribuutti `edu.person.studentaffiliation`, joka mahdollistaa opiskelijan automaattisen ohjaamisen suoraan oikeaan kokoelmaan. Avoimen amkin opiskelijoilla ei tätä attribuuttia ole ja ilman sitä tallentaminen Theseukseen ei onnistu.
- ▶ Onko Haka-oikeuksia mahdollista laajentaa myös avoimen amk:n opiskelijoille? Ei valitettavasti onnistu.
- ▶ **Ohje:** opiskelijoita ohjeistetaan tallentamaan opinnäytetyönsä Theseukseen vasta sen jälkeen, kun he ovat saaneet tutkinto-opiskelijan statuksen. Asiasta on tiedotettu amkeihin opintotoimistojen yhteistyöverkoston kautta.

Wihi & Theseus: URN-linkin muodosta

- ▶ Lähes kaikki Wihiä käyttävät amkit ovat valinneet käyttöönottoprojektinsa yhteydessä opinnäytetyön URN-osoitteen hyväksyttäväksi muodoksi linkin, joka alkaa <http://urn.fi/URN:NBN:>. Kun opiskelija generoi tallennuslomakkeella työlleen URNin, se tulee muodossa: URN:NBN:fi:amk-202203294110, eli sen alusta puuttuu <http://urn.fi/> -prefix.
- ▶ Wihin vaatimassa muodossa URN-linkki tulee opiskelijalle vasta julkaisun yhteydessä hänelle lähtevässä sähköposti-ilmoituksessa. URN-linkki tuossa viestissä on <https-muodossa>, joka on yhtenäinen kaikkien Dspacea käyttävien julkaisuarkistojen kanssa ja tarvitaan laadun ja turvallisuuden parantamiseksi. Wihin päässä ollaan tietoisia tästä, ja he ovat ilmoittaneet Theseus-toimistoon näin: **ohjeistamme käyttäjät poistamaan https-osoitteesta s:n siihen asti, kunnes päivitykset ympäristöihin on tehty.**
- ▶ Tallennuslomakkeelle generoituvaa muotoa ei voida muuttaa URN-resolverin toiminnan vuoksi, eikä Theseus-toimistolla ole tietoa mahdollisista tulevista Wihi-päivityksistä. Ongelman ratkaisuksi on nyt tallennusohjeiden kohtaan 12. tehty ao. päivitys:

Hae työlle URN-tunnus. Järjestelmä luo URN-linkin, josta tulee opinnäytetyösi pysyvä osoite internetissä sen julkaisemisen jälkeen. Kopioi linkki talteen itsellesi tutkintotodistushakemustasi varten. Huom! Wihi-järjestelmään tallennettavassa muodossa olevan linkki tulee sähköpostivahvistuksessa sen jälkeen, kun työ on julkaistu Theseuksessa.

Theseus-Finna ongelmia

- ▶ Toinen AMKIT-konsortion järjestämä palaveri Finna-toimiston kanssa oli 23.3.
- ▶ Kokouksessa Theseuksen osalta kolme asiaa:
 1. Kaikki dc.subject kentät siirtyvät Finnaan asiasanoiksi
 1. Jatkossa pyritään saamaan vain kentät dc.subject.yso ja dc.subject.degreeprogram –kentät dc.subject-kentistä siirtymään ja nämä molemmat oman otsikon alle.
 2. Julkaisut ja rinnakkaistallenteet näkyvät Finnassa kirjoina
 1. Tämä pyritään erittelemään dc.okm.type-kentän perusteella, selvitetään
 3. Theseuksesta Finnaan siirtyy useampi osoite, myös suoraan pdf-tiedostoon osoittava osoite, tämä ongelmallista erityisesti käyttörajatun kokoelman töiden osalta
 1. Pyritään saamaan vain yksi osoite, joka on URN

Oikopolku tutkittuun tietoon

- ▶ Oikopolku tutkittuun tietoon Finnassa:
- ▶ <https://www.finna.fi/Content/tutkittu-tieto>

Käyttörajatusta kokoelmasta tieto metadataan

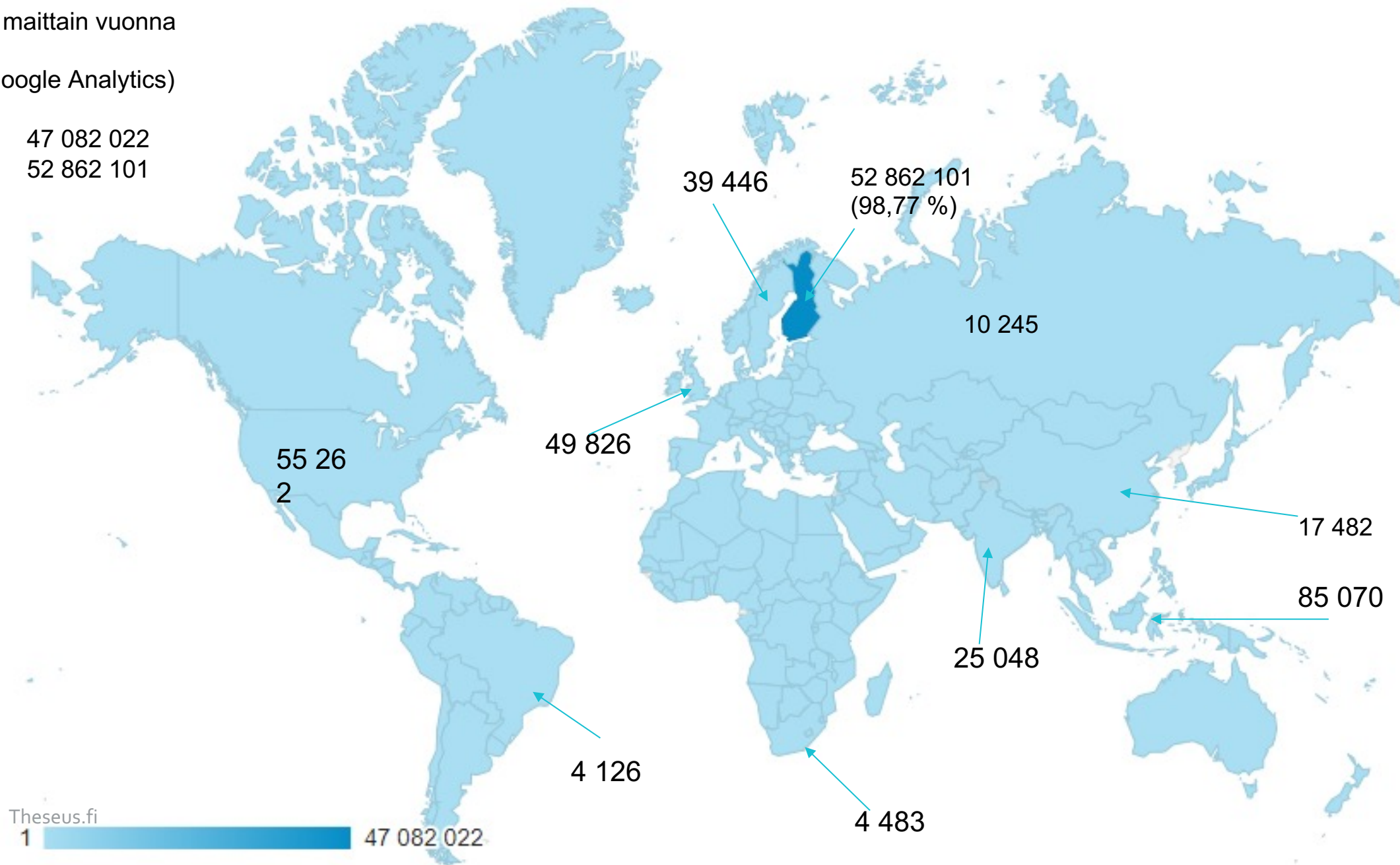
- ▶ Amkeista on tiedusteltu, kuinka saadaan tilastotietoa käyttörajatun kokoelman töiden määrästä
- ▶ Tätä varten suunniteltu Theseuksen metadataan lisättäväksi kenttä `dc.rights.accessrights`
- ▶ Mikä arvo tälle kentälle? Samu ehdottaa arvoksi intranet (eli `dc.rights .accessrights: intranet`)
- ▶ Ehdotuksia kentän sisällöksi?
- ▶ Tarkoitus on massaeditoida tämä tieto jo Theseuksessa oleviin käyttörajatuissa kokoelmissa oleviin töihin.

Tilastoinnin kehittäminen

- ▶ Kehittämisyhmässä on tehty päätös, että Google Analytics jätetään pois Theseuksesta
 - ▶ Euroopan tietosuojaviranomaiset ovat linjanneet tuoreessa päätöksessä, että Google Analytics -palvelun käyttö rikkoo EU:n yleistä tietosuoja-asetusta.
 - ▶ Jos Google Analyticsiä kuitenkin käytetään, on tärkeää varmistaa, että sivuston evästehallinta on GDPR:n ja Traficomien ohjeistuksen mukainen. Analytiikan evästeisiin on kysyttävä kävijän suostumus ja evästehallinnan on toimittava käyttäjän antamien suostumusten mukaisesti. Lisäksi tietosuojailmoituksessa on kerrottava datan keruusta ja siirtämisestä kolmansiin maihin.
 - ▶ Theseuksen osalta Kansalliskirjaston on ilmoittanut, että Theseukseen ei ole tulossa pop upia, jossa kysytään käyttäjän suostumusta Google Analyticsin käyttöön.
 - ▶ Toisaalta Theseuksen kannalta GA:n tarjoamat tiedot lähinnä nice to know -tietoa
- ▶ Jatkossa käytetään Kansalliskirjaston omaa SimpleStats-tilastointia
- ▶ Dspacen versiossa 7 (7.3. tai 7.4.) mahdollisesti paremmat Dspacen tilastointityökalut tarjolla, versioon 7.3 tai 7.4 siirrytään vuonna 2023 tai 2024 Theseuksen osalta.

Käyttäjät maittain vuonna
2021
(lähde: Google Analytics)

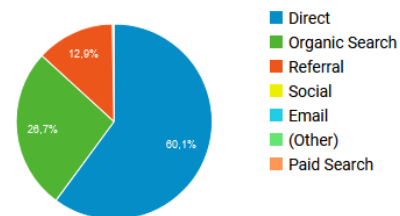
2020: 47 082 022
2021: 52 862 101

Mistä kävijät Theseukseen tulevat?

- ▶ Suurin osa kävijöistä tulee suoran linkin kautta, vuonna 2021 61 % kävijöistä → tämä pitää sisällään myös somen kautta tulleet jaot.
- ▶ Seuravaksi eniten ihmisiä tuli Googlen kautta, 26 % kävijöistä
- ▶ Theseuksen kautta suoraan kävijöitä tuli noin 10 % kävijöistä
- ▶ Scholar.google.comin kautta tulee noin prosentti kävijöistä.
- ▶ Direct traffic in Google Analytics is defined as **website visits that occurred as a result of a user typing your URL directly into their browser or through bookmarks**. If Google Analytics can't track the source of your traffic, then it will also categorise this as direct traffic.
- ▶ **Social media sites don't pass referral data to Google Analytics.** It could be links shared in Facebook messenger, over WhatsApp, via email or Skype for example

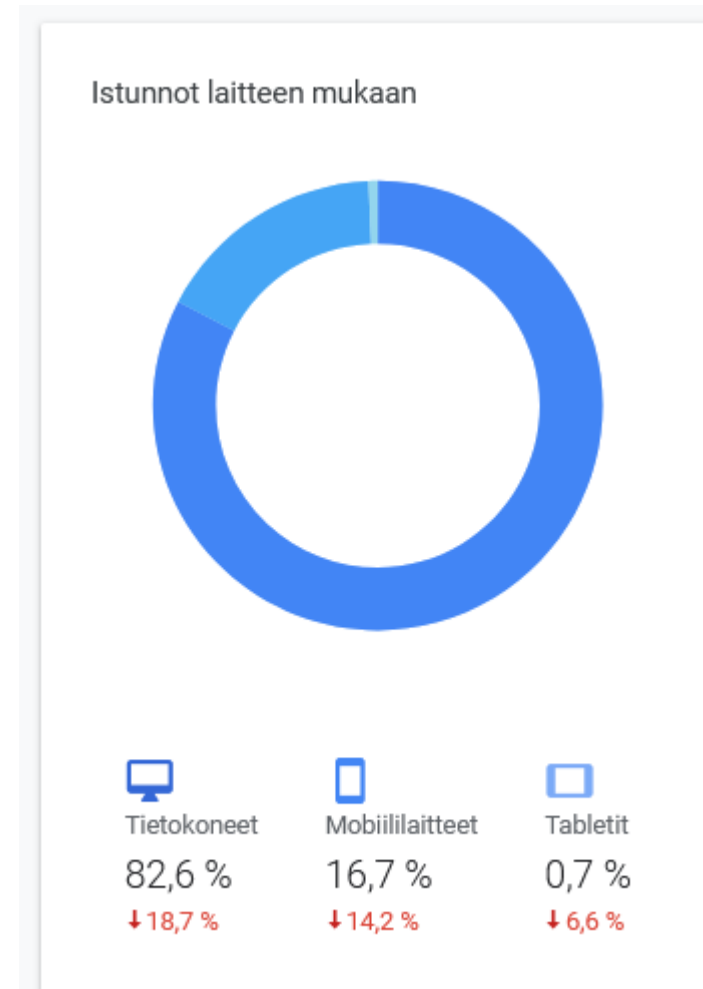
Suosituimmat kanavat

Liikenteen lähde / tulotapa ?	Hankinta
	Käyttäjät ? ↓
	52 862 101 % kokonaismäärästä: 100,00 % (52 862 101)
1. (direct) / (none)	32 292 009 (59,94 %)
2. google / organic	13 954 370 (25,90 %)
3. theseus.fi / referral	5 624 706 (10,44 %)
4. scholar.google.com / referral	562 106 (1,04 %)
5. bing / organic	283 245 (0,53 %)
6. scholar.google.fi / referral	80 064 (0,15 %)
7. m.facebook.com / referral	74 142 (0,14 %)
8. duckduckgo / organic	62 851 (0,12 %)
9. google.com / referral	35 300 (0,07 %)
10. fi.search.yahoo.com / referral	28 457 (0,05 %)

Millä laitteella Theseusta käytetään?

- ▶ Theseusta käytetään pääasiassa tietokoneella.
- ▶ Mobiilikäyttö on yllättävän vähäistä.

Tiedostojen nimeäminen/kuvailu

- ▶ Theseuksessa esiintyy paikoin outoja tiedostonimiä. Tämä johtuu siitä, että opiskelija on tallentanut syöttölomakkeella tiedostolle myös vapaaehtoisen kuvailutiedon. Joskus kuvailuksi on tallennettu jopa koko tiivistelmä.
- ▶ Tiedostoja tallennetaan myös muuten ohjeistuksen vastaisesti eli ei tässä muodossa: Anna tiedostolle nimeksi sukunimi_etunimi, esimerkiksi "Opiskelija_Otto.pdf". Sallitut merkit ovat 1-9, a-z, A-Z, _, - ja välilyönti.
- ▶ Erikoiset nimeämiset aiheuttavat ongelmia myös Finna-haravoinnissa, sillä enkoodausta on vaikeaa tehdä jos on varauduttava kaikkiin mahdollisiin syötteisiin. Kansalliskirjaston toive on että edistäisimme nimeämisohjeessa pysymistä.

Esimerkkejä: <https://www.theseus.fi/handle/10024/744302>

<https://www.theseus.fi/handle/10024/494454>

FinElibin ammattilehdet-sivu

- ▶ FinElibin vuoden pari käynnissä ollut ammattilehtien avoimuutta tarkasteleva työ on konkretisoinut monien ammattilehtien rinnakkaistallentamisen käytäntöjä ja avannut asiaa uusille ammattilehdille.
- ▶ Tuloksena FinElib on avannut kotisivuilleen [ammattilehdet-osion](#), jossa on tiedot reilun parinkymmenen suomalaisen ammattilehden rinnakkaistallennuskäytännöistä: lisensseistä, versioista, embragoista ja yhteyshenkilöistä.
- ▶ Sivusto päivittyy edelleen. Ammattilehtikentällä nämä tiedot harvemmin löytyvät kustantajilta tai lehtien verkkosivuilta, joten FinElibin avaus on varmasti rinnakkaistallentajille tervetullut, ja työ ammattilehtien tietoisuuden nostamiseksi avoimesta julkaisemisesta arvokasta.

Katko kesällä

- ▶ Mikä ajankohta olisi hyvä huoltokatkolle kesäkuussa ennen lomia?

Theseus-asioiden tiedotus

- ▶ Postituslistat:
 - ▶ Postituslista Theseus-opinnäytetyökäsittelijöille: theseus.yhteydenpito@lists.metropolia.fi
 - ▶ Postituslista amk-rinnakkaistallentajille: amk-rinnakkaistallentajat@lists.metropolia.fi
 - ▶ Jos haluat listalle, lähetä postia osoitteeseen: theseus-toimisto@lists.metropolia.fi
- ▶ Kreodin Theseus-jutut
- ▶ Tulossa AMKIT-konsortion uutiskirje

säännöllistä
yhteydenpitoa

**Hyvää
meininkiä!**

Postituslista
yhdyshenkilöille

Kiitos!

YHDESSÄ
TEHDÄÄN

THESEUS